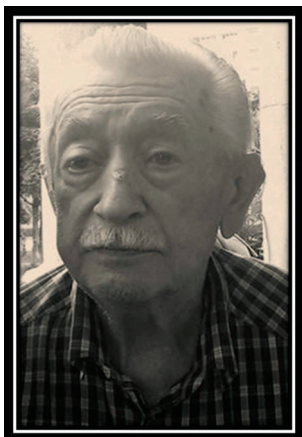

IN MEMORIAM

Prof. dr. sc. Antun Kliment

Prof. dr. sc. Antun Kliment

17.01.1933. – 21.11.2017.

U noći s 20. na 21.11.2017., u 85. godini života za-
u-vijek nas je napustio naš dragi profesor, kolega i prijatelj
prof. dr. sc. Antun Kliment, naš od milja zvani Tonček.
Istražujući njegov bogati znanstveni i stručni opus, možemo
bez zadržke reći da smo izgubili doajena dviju važnih
disciplina poslovne ekonomije: poslovne informatike i
trgovine. Naime, profesor je za svog radnog vijeka napi-
sao na desetke knjiga, nekolicinu sveučilišnih udžbenika,
objavio na desetke znanstvenih i stručnih radova kojima
je oblikovao područje poslovnih komunikacija, poslovne
informatike te automatizacije ureda.

Iščitavajući njegov stručni i znanstveni doprinos,
zapravo sam čitala mnoge zanimljive činjenice o povijesti
poslovne ekonomije kao znanstvene discipline u Hrvat-
skoj i regiji. Spomenut ću samo neke momente u kojima je
profesor imao izravan upliv.

Jedna od njegovih prvih knjiga bila je priručnik „Komercijalno dopisivanje“ (u
koautorstvu sa dr. S. Gaćešom). Bio je to jedan od prvih priručnika na prostorima ju-
goistočne Europe koji je stručno i znanstveno obradio ovu važnu temu poslovne eko-
nomije. Materiju poslovnog dopisivanja stalno je nadopunjavao i nadograđivao čime
je najprije nastao udžbenik „Poslovno dopisivanje“ (1971.), koji je kasnije proširen u
niz izdanja različitih godišta s naslovom „Poslovne komunikacije“. Bilo je to njegovo
kapitalno djelo po kojem je prepoznatljiv u znanstvenim i stručnim krugovima i izvan
Hrvatske. Za izdanje sveučilišnog udžbenika „Poslovne komunikacije“ 1996. godi-
ne, nagrađen je nagradom „Mijo Mirković“. Posljednja velika preinaka uključivala
je problematiku poslovnog komuniciranja u digitalnom okruženju, a knjiga se zvala
„Tradicionalne i digitalne poslovne komunikacije“ (2003.). U srednjim ekonomskim
školama na predmetu Poslovne komunikacije još uvijek je u uporabi knjiga kojoj je on
suautor.

Sa još nekoliko kolega, davne 1968. godine, pokrenuo je „Interbiro“, prvu među-
narodnu izložbu sredstava za obradu podataka i uredske opreme na ovim prostorima.
Ta priredba je kasnije prerasla u najjači regionalni sajam informatike INFO koji se na
Zagrebačkom velesajmu održavao kontinuirano do 2009. godine, a čiji je profesor bio
idejni začetnik i stalni član organizacijskog odbora.

Već 1971. godine, kada još nismo mogli niti naslutiti pojavu prvih PC-ja, on je u Hrvatskoj opremio prvu učionicu s kompjutorskom opremom, bilo je to u srednjoj Birotehničkoj školi Zagreb u kojoj je predavao predmete mehanografiju i poslovne komunikacije te gdje je nekoliko godina obnašao dužnost ravnatelja škole.

Među prvima u Hrvatskoj organizirao je znanstveno-stručni skup i izdao uredničku knjigu o primjeni Interneta u poslovne svrhe (prije svega u turizmu), bilo je to 1998. godine sa ciljem da se stručnoj javnosti prezentiraju mogućnosti koje pred njih stavlja novo, digitalno, poslovno okruženje.

Posljednju znanstvenu uredničku knjigu „Kako prodavati u EU?“ (u suuredništvu s prof. dr. sc. Velimirom Srićom) izdao je 2006. godine. Bilo je to djelo koje je gospodarstvenicima i studentima poslovne ekonomije, daleko prije nego je Hrvatska zaključila proces pristupanja EU, imalo za cilj dati naputke kako se praktično pripremiti i prilagoditi standardima pisanog poslovnog komuniciranja u EU.

Mogli bismo iz opusa nizati redom sva znanstvena djela i stručna postignuća kojih je pregršt, međutim, ono što je još važnije jest njegov rad sa studentima. Od dolaska na Fakultet za vanjsku trgovinu 1974. godine (a koji se, za vrijeme njegovog radnog vijeka, integrirao s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu) pa sve do odlaska u mirovinu 2003. godine, odgojio je niz generacija studenata koji se još i danas rado sjećaju njegovih predavanja punih životne mudrosti i pošalica. „Na njegovim predavanjima nikada nije bilo dosadno“, „Naučili smo najkorisniji dio gradiva kojeg smo odmah i primijenili na poslu“, komentirali su brojni s kojima sam ovih dana razgovarala o profesoru. Napose je bitno utjecao na životni i profesionalni put svojih više od 500 diplomanada i 20-tak magistara znanosti te nekoliko doktora znanosti kojima je bio mentor.

U radu sa studentima uvijek je bio spreman saslušati probleme, udijeliti savjete, nagraditi za trud te potaknuti studente na drukčije, trezvenije, ali vedrije promišljanje o svijetu oko sebe. Njegove riječi, ili kako je on znao kazati, „postulati poslovne informatike“ kojima je započinjao predavanja u svim generacijama studenata kolegija Automatizacija ureda i Informacijski sustavi u trgovini i danas se spominju u poslovnim krugovima u Hrvatskoj. „Tko nema informaciju, ima poteškoće.“ i „Tko ima informaciju, nema konkurenciju.“, legendarne su rečenice kojih će se mnogi sjetiti kada spomenemo profesora Klimenta. Kada je htio da studenti neki zadatak izrade s punom pažnjom i po pravilima struke znao se našaliti: „Nek to bude k'o Lizino oko, samo nek Liza ne bude škiljava!“ Mi, koji smo kod njega slušali niz predmeta i kojima je on bio mentor i koji smo s njime radili kao kolege, najviše ćemo ga pamtit i upravo po tim malim, simpatičnim i slatkim izljevima mudrosti.

Sjećamo se ovih dana i koliko je bio vezan uz svoju suprugu, pokojnu Kseniju s kojom je proživio gotovo 50 godina braka. Niti jedna njegova knjiga nije bila dovršena dok se, barem, u predgovoru ili u zahvali, nije stavilo njeno ime, a niti jedan radni dan nije završio da se nije nazvalo Ksenijicu da se kreće doma s Faksa. Kada je 2009. godine Ksenija preminula, to je bio veliki udarac u njegovom životu. Plakali smo zajedno. Tonček za Ksenijom, a ja za jednom tako lijepom ljubavnom pričom.

A što je mene naučio profesor Kliment? Naučio me je velik dio onoga što svakodnevno primjenjujem i dalje prenosim studentima. Evo baš i ovih dana, čekajući vijesti

o posljednjem ispraćaju, jedva sam se otimala suzama jer upravo na kolegiju Informacijski sustavi u trgovini (čiji je on idejni začetnik), po rasporedu je bio dio predavanja o temeljnim fazama pisane poslovne komunikacije. „Nikada ne zaboravite, poslovne komunikacije su krvotok poslovanja!“ još je jedna krilatica koju je rado koristio profesor. Tehnologije se mijenjaju, no komunikacijski proces je i dalje krvotok poslovanja, možda danas i više nego prije.

Ali, ne samo to, mnoge za život važne savjete i znanja dao mi je profesor Kliment. „Mala, ne ističi se, bit će ti lakše!“ znao mi je reći milijun puta, nisam razumjela, ali sada znam. Govorio je o dvije stvari. Na žalost, prvo: o boljki našega društva koje dobro ne podnosi one koji su jako iznad prosjeka. I drugo: o tome kako se ne smiješ hvaliti i sam isticati svoje uspjehe, nego trebaš biti dovoljno samozatajan i skroman raditi najbolje što znaš, možeš i umiješ pa pustiti da te drugi pohvale i nagrade za tvoj trud.

Puno smo puta znali razgovarati o novim akademskim uvjetima i profesoru je jako smetalo što se kvantifikacija znanstvenog uspjeha sve više temelji na radovima od desetak stranica, a zanemaruju knjige kao kapitalna djela te povezanost teorije s praksom. Znali smo komentirati kako je došlo neko čudno vrijeme u kojem je bitno hvaliti se sam, a iza takve samohvale, koja se temelji na broju znanstvenih članaka koji su napravljeni samo da bi se mogli nabrojati u znanstvenom dijelu životopisa, a ne sa ciljem unaprjeđenja struke ili s ciljem poboljšanja svijeta ili barem vlastitog okruženja, često se sakriva manjak onog suštinskog, ljudskog, sadržaja.

Znao je reći i: „Znaš, ima još jedna zapovijed uz onih deset, to ti je - ne talasaj!“ Često mi je to zvučalo grubo, ali objašnjavao mi je kako veliki i pravi uspjesi dolaze na duge staze, a ne ishitrenim, trenutnim, revolucionarnim i nepromišljenim akcijama radi ostvarenja nekog kratkoročnog cilja.

„Sa svima ljudima trebaš lijepo, ne zaboravi nikad one najmanje!“ isto je jedna od njegovih deviza koju mi je i praktičnim primjerom svaki dan iznova pokazivao. Nikada nije propustio pozdraviti kolege, čak i one s kojima „se baš nije imao rad“ i za koje je znao da ga „baš ne šmekaju“, zatim tajnice, referentice, spremačice, informatičare, ostalo pomoćno osoblje, tete u kantini i sve ostale suradnike s kojima bismo se sretali izvan Fakulteta. Uvijek je našao vremena zastati, pitati kako si, udijeliti neku šaljivu riječ, ispričati neku veselu anegdodu... Zato se mnogi i danas rado sjećaju toplih i vedrih razgovora s profesorom. Bio je gospon profesor sa starim manirima bečke škole koji bi svojim ulaskom u trenu razvedrio prostor u koji je ulazio.

„Puno je profesora, malo je ljudi!“ rekao je netko jednom. Moj profesor, Antun Kliment je prije bio čovjek, a onda profesor, barem sam ga ja tako kroz niz godina naše suradnje doživjela. Zauvijek je ostavio pečat u mom životu, a duboko sam uvjerena i u životima svih onih s kojima se susretao!

Dragi Tonček, srdačno nam pozdravi Kseniju & Glotu, izljubi ih kad stigneš tamo gore! Želim ti puno mira i spokoja do našeg ponovnog susreta u vječnosti!

Izv. prof. dr. sc. Blaženka Knežević

24.11.2017.